

15. Schema derde studiejaar – cohort 2017

European Credit Transfer System

VAK	Bachelor 5 ^e semester		Bachelor 6 ^e semester		Cursusjaar EC
	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4	
Integratiecolleges, Themadagen	-	-	2,5	X	2,5
Persoonlijke en praktische vorming	X	X	X	X	X
Master I/II kritiekcollege	X	X	X	X	X
Apologetiek	-	-	2,5	-	2,5
Bachelorproef , incl. methodologie 2	-	X	2,5	5	7,5
Catechetiek	-	2,5	-	-	2,5
Dogmatiek 2 , 3 en 4	2,5	2,5	-	5	10
Ethiek 2	2,5	-	-	-	2,5
Exegese OT 2	-	-	-	1,25	1,25
Exegese NT 2	-	-	1,25	-	1,25
Homiletiek 1	-	-	2,5	2,5	5
Judaïca/Kerk en Israël	-	-	2,5	-	2,5
Kerkgeschiedenis 3 , 4	2,5	-	2,5	-	5
Liturgiek	-	2,5	-	-	2,5
Nieuwe Testament 2	5	-	-	-	5
Oude Testament 2	-	5	-	-	5
Keuzevak*	2,5	2,5	-	-	5
TOTAAL	15	15	16,25	13,75	60

* [Zie voor een overzicht van de aangeboden keuzevakken pagina 80v aan het einde van de bachelor.](#)

Voor vakken aangeduid met een X staan wel colleges/contacturen gepland, maar worden (nog) geen studiepunten uitgereikt.

Persoonlijke en praktische vorming

<i>Docent</i>	H. Wijma MLD en J.W. van der Zande-de Roo	<i>Vakcode</i>	BaC-PPV
<i>Toetsvorm</i>	Gesprekken, opdrachten, reflectieverslagen en eindpaper	<i>Omvang</i>	2,5 EC aan einde bachelor 1,5 EC aan einde master 1 EC
<i>Tentamenduur</i>	N.v.t.	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 1 t/m 4
<i>Tentamendata</i>	De student ontvangt een uitnodiging voor de gesprekken via de ELO	<i>Colleges</i>	4 college-uren per collegeblok volgens apart rooster
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	Via ELO . In overleg met docent	<i>Instapeis</i>	N.v.t.

Leerdoelen Het verwerven en ontwikkelen van persoonlijke en praktische vaardigheden en inzichten, met als doel de effectiviteit te ontwikkelen van het persoonlijk handelen van de student.

De student verwerft:

- kennis en vaardigheden ten aanzien van leidinggeven;
- vaardigheid om feedback te ontvangen en te geven en grenzen te stellen;
- kennis van de aspecten van conflicten, het analyseren en hanteren ervan, en leert de eigen valkuilen en voorkeuren (her)kennen.
- kennis en vaardigheid ten aanzien van de verschillende vergadertechnieken;
- kennis en vaardigheid in het hanteren van groepsdynamica en generatie-invloeden;
- vaardigheid om de verschillende aspecten van de persoonlijke en praktische vorming te integreren in zijn rol als theologisch beroepsbeoefenaar.

Eindtermen 18 t/m 24

Leerlijnen Schrijven, argumenteren en discussiëren, samenwerken, geestelijke instelling, psychosociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast Werkcolleges 12 uur
Gesprekken persoonlijk begeleider (2) 2 uur
Papers ter voorbereiding van de gesprekken, reflectieverslagen en eindopdracht t.b.v. portfolio 3 uur

Toetseisen

- Voorbereiding van en actieve participatie tijdens de colleges en de gesprekken.
- Reflectieverslagen van de gesprekken met de persoonlijk begeleider.
- Persoonlijk ontwikkelingsplan.
- Eindopdracht.

Aanbevolen literatuur

Persoonlijke ontwikkeling

- Derkse, W., *Een levensregel voor beginners. Benedictijnse spiritualiteit voor het dagelijkse leven* (Tielt: Lannoo, 2003²³).
- Packer, J.I., *A passion for faithfulness. Wisdom from the book of Nehemiah* (Wheaton III: Crossway, 2001).

Leidinggeven

- Donders, P.C., *De Authentieke leider. Gezond Leiderschap deel 1* (Hoornaar: Gideon, 2005).
- Hart, J. de, *Geloven binnen en buiten verband* (Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2014)
(https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2014/Geloven_binnen_en_buiten_verband).
- Kessler, Volker en Martina, *Macht in de gemeente. Over machtsmisbruik in de kerk* (Zoetermeer: uitgeverij Boekencentrum, 2002).
- Quinn, R.E. e.a., *Handboek Managementvaardigheden* (Den Haag: SDU Uitgevers, 2011⁵).
- Senge, P.M., *Het nieuwe werk van de leider. Lerende organisaties bouwen* (Schoonhoven: Academic Service, 1997).

Omgaan met feedback

- Cloud, H. & Townsend, J, *Grenzen. Wanneer zeg ik ja. Wanneer zeg ik nee. Hoe bepaal ik mijn eigen grenzen* (Hoogblokland: Uitgeverij Koinonia, 1997).
- Vries-Geervliet, Liet de, *Weet wat je zegt. Een inleiding in de communicatie voor begeleiders en hulpverleners* (Baarn: Uitgeverij H. Nelissen, 2004⁷).

Conflictbeheersing

- Arbinger Institute, *Anatomy of peace. Resolving the heart of conflicts* (San Francisco: Berret-Koehler, 2006).
- Fischer, R. e.a., *Excellent onderhandelen. Een praktische gids voor het best mogelijke resultaat in iedere onderhandeling* (Amsterdam/Antwerpen: Uitgeverij Business contact, 2010).
- Lingsma, M. e.a., *Conflictcoaching. Een nieuwe energiebron voor managers. Een verruimende visie op conflicten* (Barneveld: Nelissen, 2009³).
- Martin, F., *Oorlog in de kerkbanken. Overlevingsgids bij conflicten in de geloofsge-meenschap* (Heerenveen: Barnabas, 1997).
- Spijker, W. van 't, *Conflictstof binnen de gemeente en de weg van het Evangelie* (Heerenveen: Groen, 2012).

Vergadertechniek

- Braas, C. e.a., *Vergaderen* (Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers, 2007).
- Hendriksen, J., *Intervisie bij werkproblemen. Procesmatig en taakgericht problemen oplossen* (Soest: Uitgeverij Nelissen, 2007).

Groepsdynamica

- Dijk, B. van, *Beïnvloed anderen, begin bij jezelf: over gedrag en de Roos van Leary* (Zaltbommel: Thema, 2011⁶).
- Homan, T.H., *Organisatiedynamica. Theorie en praktijk van organisatieverandering* ('s Gravenhage: Academic Service, 2005).
- Remmerswaal, J., *Handboek Groepsdynamica. Een nieuwe inleiding op theorie en praktijk* (Soest: Nelissen, 2008⁹).

Professioneel beroepsbeoefenaar

- Bono, E. de, *Zes denkhoeden* (Amsterdam/Antwerpen: Uitgeverij Business Contact, 2011).
- Schön, D.A., *The Reflective practitioner. How Professionals Think in Action* (Alderson: Ashgate, 2016).
- Zie voor meer literatuur ook onder de betreffende kopjes bij Persoonlijke en praktische vorming [A-](#) en [B-jaar](#).

Bijzonderheden Voor meer informatie over dit onderdeel in de studie zie men [OnderwijsOnline](#), paragraaf 2.5 onder Algemene Informatie 2019/2020.
Deze colleges worden aan C-, D- en E-jaar gezamenlijk gegeven.

Dogmatiek 2

<i>Docent</i>	Dr. C.C. den Hertog	<i>Vakcode</i>	BaC-Do2
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijk tentamen	<i>Omvang</i>	2,5 EC
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 1
<i>Tentamendata</i>	7 november, herkansing 9 januari	<i>Colleges</i>	2 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	N.v.t.	<i>Instapeis</i>	Dogmatiek 1

Leerdoelen

De student:

- kan verschillende opvattingen weergeven over a. (erf)zonde, b. persoon en werk van Jezus Christus, c. verzoening;
- is in staat deze opvattingen te illustreren aan de hand van voorbeelden uit de geschiedenis en het heden;
- kan de relevantie van systematisch-theologische discussies (op de genoemde gebieden) uitleggen en waarderen;
- kan een beredeneerde keuze maken in het debat over de methode van de christologie en in het debat over de vraag of christologie het hart is van de theologie;
- kan beredeneerd de christelijke leer (op de bovengenoemde gebieden) toelichten en eventueel bekritisieren vanuit bijbelse gegevens;
- kan complexe theologische teksten (op de boven genoemde gebieden) samenvatten, analyseren en beredeneerd beoordelen.

Eindtermen

4 t/m 6, 8, 10, 15 t/m 17

<i>Leerlijnen</i>	Kritisch analyseren en synthetiseren
<i>Studielast</i>	Hoorcolleges 9 uur Collegevoorbereiding 24 uur Zelfstudie 37 uur
<i>Toetseisen tentamen</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Brink, G. van den & C. van der Kooi, <i>Christelijke dogmatiek. Een inleiding</i> (Zoetermeer: Boekencentrum, 2012), 230-308 en 395-442. [127 p. cat. 3 → 18 uur] ◦ Genderen, J. van & W.H. Velema, <i>Beknopte gereformeerde dogmatiek</i> (Kampen: Kok, 1993²), 292-352, 354-399, 402-490. [206 p. cat. 2/3 → 34 uur minus 24 uur (voorbereiding colleges) → 10 uur] ◦ Iwand, Hans Joachim, "Sed originale per hominem unum." Ein Beitrag zur Lehre vom Menschen', in: id., <i>Glaubensgerechtigkeit. Gesammelte Aufsätze</i>, ed. Gerhard Sauter (München: Chr. Kaiser Verlag, 1980), 2:171-193. [22 p. cat. 2 → 4 uur] ◦ Collegestof. [→ 5 uur]
<i>Aanbevolen literatuur</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Bauckham, Richard J., <i>Jesus and the God of Israel. God Crucified and Other Studies on the New Testament's Christology of Divine Identity</i> (Grand Rapids: Eerdmans, 2008). - Beek, A. van de, <i>Jezus Kurios. Christologie als hart van de theologie. Spreken over God 1.1</i> (Kampen: Kok, 1998). - Bockmuehl, Markus N.A., <i>The Cambridge Companion to Jesus</i> (Cambridge: UP, 2001). - Crisp, Oliver D., <i>Divinity and Humanity. The Incarnation Reconsidered</i> (Cambridge: UP, 2007). - Kasper, Walter, <i>Jesus der Christus</i> (Mainz: Grünewald, 1998¹²). - Kooi, C. van der, <i>Hinkelen binnen de lijnen. Krijtstreden voor een christologie</i> (Kampen: Kok, 1999). - Pannenberg, Wolfhart, <i>Grundzüge der Christologie</i> (Gütersloh: G. Mohn, 1964).

Ethiek 2

<i>Docent</i>	Dr. D.J. Steensma	<i>Vakcode</i>	BaC-Et2
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijk tentamen	<i>Omvang</i>	2,5 EC
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 1
<i>Tentamendata</i>	1 november, herkansing 14 januari	<i>Colleges</i>	2 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	N.v.t.	<i>Instapeis</i>	N.v.t.

<i>Leerdoelen</i>	Verwerven van kennis van en inzicht in de wijze waarop de Bijbel spreekt over moraal, en hoe de theologische ethiek zich op de Schrift kan en mag beroepen.
<i>Eindtermen</i>	4 t/m 6, 12, 15
<i>Leerlijnen</i>	Kritisch analyseren en synthetiseren
<i>Studielast</i>	Hoor-/werkcolleges 9 uur Zelfstudie 61 uur
<i>Toetseisen</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Grenz, Stanley J., <i>The Moral Quest. Foundations of Christian Ethics</i> (Leicester: InterVarsity Press, 1997), 13-302. [290 p. cat. 3 → 44 uur] ◦ Lalleman-de Winkel, H., <i>Van levensbelang. De relevantie van de oudtestamentische ethiek</i> (Zoetermeer: Boekencentrum, 1999). [129 p. cat. 3 → 14 uur] ◦ Collegedictaat. [→ 3 uur]
<i>Aanbevolen literatuur</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Banner, Michael, <i>Christian Ethics. A Brief History</i> (Malden: Willy Blackwell, 2009). - Douma, J., <i>De Tien Geboden. Handreiking voor het christelijk leven</i> (Kampen: Van den Berg, 1992).

Kerkgeschiedenis 3

<i>Docent</i>	Prof. dr. H.J. Selderhuis	<i>Vakcode</i>	BaC-K3
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijk tentamen en leesverslag	<i>Omvang</i>	2,5 EC
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 1
<i>Tentamendata</i>	25 oktober, herkansing 24 januari	<i>Colleges</i>	2 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	Via ELO . Laatste dag tentamenperiode blok 1	<i>Instapeis</i>	Kerkgeschiedenis 1

<i>Leerdoelen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Het verwerven van kennis van en inzicht in de geschiedenis van kerk en theologie van de zestiende eeuw. - Bronteksten uit deze periode zelfstandig kunnen analyseren. - In staat zijn om de relevantie te beoordelen van de eerstgenoemde doelstelling voor de huidige situatie van kerk en theologie. - In staat zijn om een wetenschappelijk werkstuk over een persoon of thema uit deze periode te maken en dit te presenteren. - Oog krijgen voor historische patronen en ontwikkelingen en met name voor de betekenis van het begrip 'reformatorisch'. - In staat zijn de opgedane kennis praktisch te maken voor prediking en pastoraat.
<i>Eindtermen</i>	1 t/m 6, 15 t/m 17
<i>Leerlijnen</i>	Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren
<i>Studielast</i>	Hoorcolleges 9 uur Leesverslag 10 uur Zelfstudie 51 uur
<i>Toetseisen</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Danz, Christian, <i>Einführung in die Theologie Martin Luthers</i> (Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2013). [115 p. cat. 2 → 23 uur] ◦ Woodbridge, John D. & Frank A. James, III, <i>Church History Volume Two 'From Pre-Reformation to the Present Day'</i> (Grand Rapids: Zondervan, 2013), p. 73-105 en 183-251. [100 p. cat. 2 → 19 uur] ◦ Lindberg, Carter (ed.), <i>The Reformation Theologians</i> (Oxford: Blackwell Publishers, 2002), hfdst. 2, 4, 6, 20, 21. [45 p. cat. 2 → 9 uur] ◦ Collegestof. ◦ Leesverslag (1.600-2.000 wrd.) van Herman J. Selderhuis, <i>Luther. Een mens zoekt God</i> (Apeldoorn: De Banier, 2016). [260 p. leestof → 10 uur]

Nieuwe Testament 2

<i>Docent</i>	Dr. M.C. Mulder	<i>Vakcode</i>	BaC-NT2
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijk tentamen	<i>Omvang</i>	5 EC
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 1
<i>Tentamendata</i>	22 oktober, herkansing 17 januari	<i>Colleges</i>	4 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	N.v.t.	<i>Instapeis</i>	Grieks <u>1</u> t/m <u>5</u> voldoende hebben afgerond

<i>Leerdoelen</i>	<p>De student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - krijgt een initieel overzicht over de belangrijkste theologische thema's uit de nieuwtestamentische godsopenbaring, met name in de Evangelien, Handelingen en het boek Openbaring; - kan enkele van deze thema's in onderlinge samenhang beschrijven; - kan relevante discussies omtrent de theologie van het Nieuwe Testament uit de geschiedenis van de exegese benoemen; - weet zich hierover initieel een mening te vormen en kan die verbinden met een gereformeerde visie op schriftuitleg en hermeneutiek.
<i>Eindtermen</i>	1 t/m 5, 8, 15 t/m 17
<i>Leerlijnen</i>	Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling, psychosociale attitude, praktische vaardigheden
<i>Studielast</i>	Hoorcolleges 9 uur (over een belangrijk theologisch thema uit de evangeliën) Werkcolleges 9 uur (onder leiding van de docent, waarbij teksten gelezen worden uit (recente) publicaties) Collegevoorbereiding 6 uur Zelfstudie 116 uur (voorbereiding op en verwerking van de colleges en de tentamenstof)
<i>Toetseisen</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Bruggen, J. van, <i>Het evangelie van Gods zoon. Persoon en leer van Jezus volgens de vier evangeliën</i> (Kampen: Kok, 1996), hfdst. 8 (p. 186-207). [21 p. cat. 1/2 → 5 uur] ◦ Green, J.B. (ed.), <i>Hearing the New Testament. Strategies for Interpretation</i> (Second Edition) (Grand Rapids: Eerdmans, 2010), hfdst. 1, 3, 4, 7, 13. [103 p. cat. 1/2 → 32 uur]

- Stuhlmacher, P, *Biblische Theologie des Neuen Testaments, Band 1: Grundlegung. Von Jesus zu Paulus* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2005³), 1-220. [220 p. cat. 1 → 73 uur]
- Collegestof. [→ 6 uur]

Aanbevolen literatuur

- Beasley-Murray, G.R., *Jesus and the Kingdom of God* (Grand Rapids: Eerdmans, 1986).
- Bock, D.L. & B.M. Fanning (eds.), *Interpreting New Testament Text. Introduction to the Art and Science of Exegesis* (Wheaton: Crossway, 2006).
- Goldsworthy, G., *Gospel-Centered Hermeneutics. Foundations and principles of Evangelical Biblical Interpretation* (Nottingham: InterVarsity, 2010).
- Ladd, G.E., *A Theology of the New Testament* (Grand Rapids: Eerdmans, 1993, rev. ed.).
- Lundin, R. e.a. (eds.), *The Promise of Hermeneutics* (Grand Rapids: Eerdmans, 1999).
- Marshall, I.H., *New Testament Theology. Many Witnesses, One Gospel* (Downers Grove: InterVarsity, 2004).
- Schreiner, Th.R., *Magnifying God in Christ. A Summary of New Testament Theology* (Grand Rapids: Baker, 2010).

Catechetiek

<i>Docent</i>	Drs. L. Snoek	<i>Vakcode</i>	BaC-Cat
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijk tentamen en reflectieverslag	<i>Omvang</i>	2,5 EC
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 2 (en terugkom-moment(en) in blok 4)
<i>Tentamendata</i>	Schriftelijk tentamen: take-home-tentamen inleveren uiterlijk laatste dag tentamenperiode blok 2	<i>Colleges</i>	Blok 2: 3 x 3 college-uren Blok 4: 1 x 3 college-uren en 1 facultatieve bijeenkomst voor consultatie
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	Via ELO . Uiterlijk laatste dag tentamenperiode blok 4 (reflectieverslag)	<i>Instapeis</i>	Praktijkplek t.b.v. stagelessen

Leerdoelen

- De student:
- verwerft inzicht in het karakter en de doelstellingen van de catechese;
 - neemt kennis van pedagogische en didactische beginselen, toegepast op catechese;
 - ontwikkelt vaardigheden om op een pedagogisch en didactisch verantwoorde wijze catechisatielessen voor te bereiden, te geven en te evalueren.

Eindtermen

6, 11 t/m 13, 18 t/m 24

Leerlijnen

Kritisch analyseren en synthetiseren, mondeling presenteren, geestelijke instelling, psychosociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast

Hoorcolleges 3 uur (te besteden aan een aantal centrale thema's uit de catechetiek en een inleiding in de didactiek en pedagogiek van de catechese)
 Werkcolleges 6 uur (te besteden aan training van basale pedagogische, didactische vaardigheden, waaronder alle aspecten van de vormgeving van een catechisatieles: lesopbouw, werkvormen, communicatie, praktijksimulaties en feedback)
 Collegevoorbereiding 4 uur
 Stage 25 uur (o.l.v. een predikant-catecheet (mentor-catecheet), incl. voorbereiding)
 Zelfstudie 28 uur (literatuurtentamen)
 Reflectieverslag 4 uur

Toetseisen tentamen

- Kock, A. de e.a., *Altijd leerling. Basisboek catechetiek* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2011), hfdst. 1 t/m 3 en 7 t/m 9. [173 p. cat. 3 → 28 uur]

Aanbevolen literatuur

- Meerveld, Hans, *Opbrengsten van jongerencatechese. Een kwalitatief empirisch onderzoek in vier protestantse geloofsgemeenschappen in Nederland* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2018).
- Verboom, W., *Leren kennen. Een visie op catechese vanuit het verbond* (Kampen: Kok, 1989).

- Stage**
- De richtlijnen en formulieren ten behoeve van de 'stage catechetiek' dienen voorafgaand aan de stage bij het secretariaat opgehaald te worden.
 - De stage omvat 25 uur. Deze zijn in principe als volgt te verdelen: catechisatielessen 5 uur, voorbereiding catechisatielessen 10 uur, diversen 10 uur (o.a. bijwonen catechisatielessen mentor-catecheet en schrijven kort verslag).
 - De student regelt de stage in principe zelf met een predikant (mentor-catecheet).
 - De student woont een serie catechisatielessen van de mentor-catecheet bij en geeft zelf minimaal 3 catechisatielessen, zo mogelijk verdeeld over verschillende leeftijdsgroepen. In deze lessen voert hij ook de pedagogisch-didactische opdracht uit.
 - De mentor-catecheet bezoekt alle catechisatielessen waarin de student de les verzorgt en schrijft daarover een kort evaluatieverslag.
 - De beide verslagen worden door de docent met de student besproken.
 - De docent geeft een waardering voor de stage (goed - voldoende - onvoldoende).
 - Om voor het vak catechetiek te slagen is minstens een beoordeling 'voldoende' voor de stage nodig. Indien de stage 'onvoldoende' wordt beoordeeld, kan de docent de student verzoeken een (korte) nieuwe stageopdracht te vervullen. Indien nodig zal bij deze stage speciale begeleiding gegeven worden.

Dogmatiek 3

<i>Docent</i>	Prof. dr. A. Huijgen	<i>Vakcode</i>	BaC-Do3
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijk tentamen	<i>Omvang</i>	2,5 EC
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 2
<i>Tentamendata</i>	28 januari, herkansing 7 april	<i>Colleges</i>	2 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	N.v.t.	<i>Instapeis</i>	N.v.t.

- Leerdoelen**
- De student:
- kan verschillende opvattingen weergeven over a. de godsleer, b. schepping; c. verbond; d. verkiezing;
 - is in staat deze opvattingen te illustreren aan de hand van voorbeelden uit de geschiedenis en het heden;
 - kan de relevantie van systematisch-theologische discussies (op de genoemde gebieden) uitleggen en waarderen;
 - kan een beredeneerde keuze maken in het debat over a. de methode van de godsleer, b. de aard van de schepping, c. de relatie verbond en verkiezing;
 - kan beredeneerd de christelijke leer (op de bovengenoemde gebieden) toelichten en eventueel bekritisieren vanuit bijbelse gegevens;
 - kan complexe theologische teksten (op de boven genoemde gebieden) samenvatten, analyseren en beredeneerd beoordelen.

Eindtermen 5, 6, 10

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast
 Hoorcolleges 9 uur
 Collegevoorbereiding 12 uur
 Zelfstudie 49 uur

- Toetseisen**
- Brink, G. van den & C. van der Kooi, *Christelijke dogmatiek. Een inleiding* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2012), 114-149, 189-228. [76 p. cat. 3 → 11 uur]
 - Genderen, J. van, *Verbond en verkiezing* (Kampen: Kok, 1983²), 9-103. [94 p. cat. 3 → 14 uur]
 - Genderen, J. van & W.H. Velema, *Beknopte gereformeerde dogmatiek* (Kampen: Kok, 1993²), 120-143, 162-291 en 493-521. [183 p. cat. 2/3 → 31 uur minus 12 uur (voorbereiding colleges) → 19 uur]
 - Collegestof. [→ 5 uur]

Bijzonderheden Dit vak wordt ook gegeven aan het D-jaar. Er zal worden gedifferentieerd op bachelor-/masterniveau.

Liturgiek

<i>Docent</i>	Dr. J. van der Knijff	<i>Vakcode</i>	BaC-Lit
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijk tentamen, paper, bijdrage werkcolleges	<i>Omvang</i>	2,5 EC
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 2
<i>Tentamendata</i>	10 januari, herkansing 20 maart	<i>Colleges</i>	2 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	Via ELO . Laatste dag tentamenperiode blok 2	<i>Instapeis</i>	N.v.t.

- Leerdoelen** De student:
- kan globaal het veld van de liturgie en de liturgiegeschiedenis beschrijven en ontwikkelingen analyseren;
 - heeft inzicht in wat het eigenlijke van liturgie is;
 - heeft inzicht in de Bijbels-theologische criteria voor het inrichten van de eredienst;
 - kan zelfstandig bronteksten uit de geschiedenis van de liturgie analyseren en duiden;
 - kan de verschillende onderdelen van de eredienst definiëren en de (betekenis van de) onderlinge relaties uitleggen;
 - kan de verworven inzichten en kennis op een verantwoorde wijze gebruiken voor het vormgeven van orden van dienst.
- Eindtermen** 1 t/m 6, 10
- Leerlijnen** Kritisch analyseren en synthetiseren, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, praktische vaardigheden
- Studielast** Hoor-/werkcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 6 uur
Paper 5 uur
Zelfstudie 50 uur
- Toetseisen**
- Brienens, T., *Calvijn en de kerkdienst* (Heerenveen: Groen, 1999). [80 p. cat. 3 → 10 uur]
 - Oskamp, Paul & Niek Schuman (eds.), *De weg van de liturgie. Tradities, achtergronden, praktijk* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2001³), 10-51. [40 p. cat. 3 → 6 uur]
 - Smelik, Jan, *Gods lof op de lippen: aspecten van liturgie en kerkmuziek* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2009), 72-113, 153-173, 190-205. [79 p. cat.3 → 10 uur]
 - Velden, M.J.G. van der (e.a.), *Als wij samenkomen. Liturgie in de gereformeerde traditie* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2000). [190 p. cat. 3 → 24 uur]
 - Paper 2 A4 (1.300 wrd.) over 'De (ontwikkeling van de) liturgie in mijn eigen gemeente', aan de hand van: Jan Smelik, 'Vuur en vlam in de liturgie. Liturgische ontwikkelingen in de Gereformeerde Kerken (vrijg.) en de Nederlands Gereformeerde Kerken (1944-2004)', in: R. Kuiper & W. Bouman (eds.), *Vuur en vlam, deel 3: Kinderen van de Vrijmaking* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2004), 276-309. [→ 5 uur]
- Aanbevolen literatuur**
- Barnard, Marcel, *Tot Gods eer. Handreiking voor gesprekken over liturgie* (Utrecht: Boekencentrum, 2018).
 - Brienens, T., *Oriëntatie in de liturgie* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1992).
 - Jong, K.W. de, *Ordering van dienst. Achtergronden van en ontwikkelingen in de eredienst van de Gereformeerde Kerken in Nederland* (Baarn: Ten Have, 1996).
 - Jonker, H., *Liturgische oriëntatie. Gesprekken over de eredienst* (Pretoria: N.G. Kerkboekhandel, z.j. [1977³]).
 - Kater, M.J., *Een samenkomst om naar te verlangen. Over het verbazingwekkende van de kerkdienst* (Apeldoorn: De Banier, 2017).
 - Luth, J. e.a. (eds.), *Het kerklied. Een geschiedenis* (Zoetermeer: Mozaïek, 2001).
 - Karin Maag, *Lifting Hearts to the Lord. Worship with John Calvin in Sixteenth-Century Geneva* (Grand Rapids: William B. Eerdmans, 2016).
 - Poll, Evert W. van de, *Samen in de naam van Jezus. Over evangelische liturgie en muziek* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2009).
 - Rongen, G. van, *Met al de heiligen. Liturgie in hemel en op aarde, 3 delen* (Barneveld: De Vuurbaak, 1990).
 - Setten, C.R. van, 'Tussen samenkomst en liturgie. Een observatie', in: Ad van der

Dussen e.a. (eds.), *Evangelische theologie schrijft geschiedenis. 25 jaar evangelische theologische bezinning in Soteria* (Sliedrecht: Merweboek, 2009), 78-99 (eerder verschenen in: *Soteria* 15/2 (juni 1998), 2-21).

- Smelik, J., *Eredienstwaardig*, Woord & Wereld 80 (Bedum: Woord en Wereld, 2009).
- Trimp, C., *Formulieren en gebeden. Een beschrijving van de liturgische formulieren en gebeden in het gereformeerde kerkboek* (Kampen: Kok, 1978).
- Vrijlandt, M.A., *Liturgiek* (Den Haag/Zoetermeer: Boekencentrum, 1992³).
- Wegman, H.A.J., *Riten en mythen. Liturgie in de geschiedenis van het christendom* (Kampen: Kok, 1995²).
- Wolterstorff, Nicholas, *De God die wij aanbidden. Op verkenning in de liturgische theologie* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2019).

Methodologie 2

<i>Docent</i>	Drs. I.D. Haarsma	<i>Vakcode</i>	BaC-Ba
<i>Toetsvorm</i>	Dossier	<i>Omvang</i>	Is opgenomen in de bachelorproef
<i>Tentamenduur</i>	N.v.t.	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 2 en 3
<i>Tentamendata</i>	N.v.t.	<i>Colleges</i>	4 collegeblokken
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	Zie informatie bij Bachelorproef	<i>Instapeis</i>	N.v.t.

Leerdoelen De student:

- is in staat tot het methodologisch verantwoord verrichten van een (klein) theologisch onderzoek (in het kader van de bachelorproef) en het correct schrijven van een scriptie;
- is zich bewust (geworden) van allerlei problemen en valkuilen, die kunnen voorkomen bij het verrichten van onderzoek en bij het schrijven van een scriptie en weet hoe deze voorkomen kunnen worden.

Eindtermen 2, 4, 16, 17

Leerlijnen Onderzoeken, discussiëren en argumenteren, samenwerken, praktische vaardigheden

Studielast Instructie en werkcolleges 8 uur
Zelfstudie, groepswork en netwerklere 12 uur

Toetseisen

- Mirande, M.J.A. & E. Wardenaar, *Scriptieproblemen* (Groningen: Wolters-Noordhoff, 2011). [→ 11 uur]
- Oost, H. & A. Markenhof, *Een onderzoek voorbereiden* (Baarn: HBUitgevers, 2002 of later). [→ 3 uur]
- Oost, H., *Een onderzoek uitvoeren* (Baarn: HBUitgevers, 2002 of later). [→ 3 uur]
- Oost, H., *Een onderzoek rapporteren* (Baarn: HBUitgevers, 2002 of later). [→ 3 uur]

Aanbevolen literatuur

- Niezink, L., *Kritisch zoeken, denken en evalueren* (Groningen: Noordhof Uitgevers, 2017).
- Oost, H., *Een onderzoek presenteren* (Baarn: HBUitgevers, 2004 of later).
- Oost, H., *Een onderzoek begeleiden* (Baarn: HBUitgevers, 2004 of later).

Oude Testament 2

<i>Docent</i>	Prof. dr. H.G.L. Peels/dr. H. de Waard	<i>Vakcode</i>	BaC-OT2
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijk tentamen	<i>Omvang</i>	5 EC
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 2
<i>Tentamendata</i>	23 januari, herkansing 26 maart	<i>Colleges</i>	4 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	N.v.t.	<i>Instapeis</i>	Oude Testament 1 , colleges Hebreeuws 1 t/m 6

Leerdoelen De student:

- kent de geschiedenis van oud-Israël in hoofdlijn;
- kan de eigen kenmerken van de oudtestamentische historiografie en van de oudtestamentische profetie herkennen en benoemen;
- kan zelfstandig-kritisch reflecteren op de historisch-kritische beoefening van de

- discipline Geschiedenis van oud-Israël en op een biblicistische omgang met oudtestamentische (historiografische of profetische) teksten;
- geeft blijk van inzicht in de wijze waarop vooronderstellingen een rol spelen bij de uitleg van de Schrift en het verstaan van de boodschap van de Schrift;
- is in staat om de eigen uitgangspunten van een gereformeerde hermeneutiek te verwoorden;
- heeft kennis van hoofdmomenten uit de geschiedenis van de Bijbelse hermeneutiek.

Eindtermen

5, 6, 8, 10

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast

Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 8 uur
Zelfstudie (literatuurtentamen) 114 uur

Toetseisen

- Knijff, H.W. de, *Sleutel en slot. Beknopte geschiedenis van de bijbelse hermeneutiek* (Kampen: Kok, 1980). [170 p. cat. 1/2 → 38 uur]
- *Theologia Reformata* 46/4 (2003), 304-379 (themanummer Oude Testament). [75 p. cat. 2 → 15 uur]
(<https://www.digibron.nl/search/results?q=themanummer+oude+testament+2003>)
- Provan, Iain e.a., *A Biblical History of Israel* (Louisville: Westminster John Knox, 2015²), 155-342; 343-409. [187 p. cat. 2/3 → 32 uur; 66 p. cat. 1/2 → 17 uur]
- Collegestof. [→ 12 uur]

Aanbevolen literatuur

- Arnold, B.T. & H.G.M. Williamson, *Dictionary of the Old Testament Historical Books* (Downers Grove: InterVarsity, 2005).
- Bartholomew, C.G., *Introducing Biblical Hermeneutics. A Comprehensive Framework for Hearing God in Scripture* (Grand Rapids: Baker, 2015).
- Houtman, C., *De Schrift wordt geschreven. Op zoek naar een christelijke hermeneutiek van het Oude Testament* (Zoetermeer: Meinema, 2006).
- Oeming, M., *Biblische Hermeneutik. Eine Einführung* (Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2007²).
- Schmidt, B. (ed.), *The Quest For The Historical Israel. Debating Archaeology and the History of Early Israel*. Archaeology and Biblical Studies 17 (Leiden: Brill, 2007).
- Stadelmann, H. (ed.), *Den Sinn biblischer Texte verstehen. Eine Auseinandersetzung mit neuzeitlichen hermeneutischen Ansätzen* (Giessen etc./Witten: Brunnen/Brockhaus, 2006).
- Zwiep, Arie, *Tussen tekst en lezer: een historische inleiding in de bijbelse hermeneutiek* (2 delen) (Amsterdam, VU University Press, 2009-2013).

Apologetiek

<i>Docent</i>	Prof. dr. M.J. Kater	<i>Vakcode</i>	BaC-Ap
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijk tentamen	<i>Omvang</i>	2,5 EC
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 3
<i>Tentamendata</i>	9 april, herkansing 3 juli	<i>Colleges</i>	3 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	N.v.t.	<i>Instapeis</i>	N.v.t.

Leerdoelen

- De student:
- heeft kennis van de vragen die vanuit de samenleving aan het christelijk geloof gesteld worden en de diverse vraagstukken waarmee de apologetiek zich bezighoudt;
 - kent argumenten voor en tegen bepaalde opvattingen van het christelijk geloof;
 - heeft elementaire kennis van de geschiedenis van de apologetiek en de diverse 'scholen' en kan de verschillen en overeenkomsten in de diverse opvattingen over apologetiek uitleggen;
 - kan bepaalde kritische vragen die aan het christelijk geloof gesteld worden herleiden tot bepaalde vooronderstellingen die daarbij een rol spelen en de verschillende wereldvisies onderscheiden en benoemen;
 - ontwerpt in samenspraak met anderen een apologie als reactie op een actueel artikel c.q. boek.

- Bij dit vak komen aan de orde:
- de Bijbels-theologische lijnen;
 - een overzicht van de verschillende opvattingen (apologetische 'scholen'): de methode, de inhoud en het doel van de apologetiek en de betekenis daarvan voor de 21^e eeuw;
 - een kennismaking met enkele apologeten, zowel uit de geschiedenis van de vroege kerk als uit de laatste eeuw;
 - een bezinning op enkele thema's uit de christelijke geloofsleer in het kader van een verantwoording: o.a. natuurlijke theologie, wonderen, uniciteit en exclusiviteit van het christelijk geloof. Op dit laatste onderdeel valt de nadruk tijdens de colleges.

Eindtermen 4 t/m 8, 10, 11, 15 t/m 17, 19, 23, 24

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren

Studielast Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges 4,5 uur (werken aan ontwerp 'apologie')
Collegevoorbereiding d.m.v. opdrachten 6,5 uur
Zelfstudie 50 uur

Toetseisen

- Bakker, H.A. e.a. (eds.), *Verantwoord geloof. Handboek christelijke apologetiek* (Kampen: Brevier, 2014), 11-32, 63-88, 129-500. [400 p. cat. 3 → 44 uur].
- Collegestof. [→ 6 uur]

Aanbevolen Literatuur

- Beukel, A. van den, *De dingen hebben hun geheim. Gedachten over natuurkunde, mens en God* (Baarn: Ten Have, 1990).
- Biezeveld, K.E. e.a., *Wie God zegt... Spreken over God in een wereld zonder God* (Kampen: Kok, 2001).
- D'Souza, D. e.a., *Het christendom is zo gek nog niet* (Amsterdam: Nieuw Amsterdam, 2009).
- Fiedrowicz, M., *Apologie im frühen Christentum. Die Kontroverse um den christlichen Wahrheitsanspruch in den ersten Jahrhunderten* (Paderborn: Schöningh, 2000).
- Gollwitzer, H., *Die Existenz Gottes im Bekenntnis des Glaubens* (München: Kaiser, 1963) (Band 34 uit de reeks 'Beiträge zur evangelischen Theologie').
- Hoek, J. e.a. (eds.), *Verantwoorde hoop. Apologetische thema's* (Heerenveen: Groen, 2011).
- Keller, T., *The Reason for God. Belief in an Age of Skepticism* (London: Hodder & Stoughton, 2008).
- Keller, T., *Bij je volle verstand. Een uitnodiging aan sceptici* (Franeker: Van Wijnen, 2017).
- Kolakowski, L., *Religie. Stel: er is geen God... Over God, de duivel, zonde en andere perikelen van de zogenaamde filosofie van de religie* (Hilversum: Gooi en Sticht 1987).
- Markus, Arjan, *Adieu God. Over het afscheid van een persoonlijk God* (Zoetermeer: Meinema, 2010).
- McGrath, A., *The Twilight of Atheism. The Rise and Fall of Disbelief in the Modern World* (New York: Doubleday, 2004).
- McGrath, A., *Handboek apologetiek. Communicatie van het christelijk geloof* (Zoetermeer: Boekencentrum 2012).
- Newbigin, L., *The Gospel in a Pluralist Society* (Grand Rapids: Eerdmans, 2000).
- Paas, Stefan & Rik Peels, *God bewijzen. Argumenten voor en tegen geloven* (Amsterdam: Balans, 2013).
- Riessen, J.P. van, *Verlangen naar God in een verlaten cultuur. Proeve van een sceptische theologie* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1998).
- Spufford, Francis, *Dit is geen verdediging!* (Baarn: Ten Have, 2013).

Een uitgebreide literatuurlijst wordt uitgereikt op de colleges.

Bijzonderheden Dit vak heeft hetzelfde programma als het mastervak [Apologetiek](#) (E-jaar). De inhoud van de colleges en het niveau van de toetsing zullen echter aangepast worden aan het niveau van de bachelor.

Bachelorproef

<i>Docent</i>	Een van de vakhoogleraren of -docenten	<i>Vakcode</i>	BaC-Ba
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijke opdracht	<i>Omvang</i>	7,5 EC (2,5 EC in blok 3 + 5 EC in blok 4)
<i>Tentamenduur</i>	N.v.t.	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 3 en 4
<i>Tentamendata</i>	N.v.t.	<i>Colleges</i>	Zie Methodologie 2 (blok 2)
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	Via ELO . 4 mei, 16 juni of 19 augustus	<i>Instapeis</i>	N.v.t.

- Leerdoelen* De student:
- is in staat tot een zelfstandige bronnenbestudering van een specifieke thematiek op het terrein van een van de theologische hoofddisciplines;
 - is in staat relevante theologische wetenschappelijke literatuur te analyseren en te beoordelen;
 - weet zijn bevindingen op wetenschappelijke wijze te beargumenteren en weer te geven in een goed gestructureerde schriftelijke rapportage.
- Eindtermen* 1, 2, 4 t/m 6, 8, 10, 13, 15 t/m 17
- Leerlijnen* Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, praktische vaardigheden
- Studielast* Schriftelijk werkstuk 190 uur
Methodologie 20 uur
- Scriptie-eisen* Het werkstuk moet een omvang hebben van 20 à 30 pagina's (10.000 tot 15.000 wrd.), inclusief voetnoten, exclusief literatuurlijst en bijlagen (volgens BGC).
- Aanbevolen literatuur*
- Zie bij [Schrijfpdracht A-jaar](#)
 - Het scriptiereglement (op [OnderwijsOnline](#))
 - Beknopt en Goed Citeren (op [OnderwijsOnline](#))
- Bijzonderheden* Tijdpad:
- *Eind oktober*
Om te komen tot een evenwichtige verdeling over de vakgebieden, informeert het secretariaat bij de student naar voorkeur voor vakgebied(en) en begeleider(s). Indien gekozen wordt voor een oudtestamentisch onderwerp dient men bij het werkstuk exegese (D-jaar) een nieuwtestamentisch onderwerp te kiezen, en omgekeerd.
 - *November/februari/maart*
Colleges methodologie en consultatie door drs. Haarsma.
 - *December/januari*
De student formuleert een onderzoeksplan inclusief een conceptliteratuurlijst. Bespreking van het ingeleverde plan voor de bachelorproef en de daarbij behorende literatuurlijst met de begeleider.
 - 29 november en 21 februari, 12.00 uur, presentatie(s) bachelorscripties o.l.v. Tineke Boele-Noort en Arjan van den Os.
 - *Begin maart*
Inleveren en bespreking met begeleider van de inleiding en het eerste hoofdstuk.
 - *Begin april*
Inleveren van de concept bachelorproef bij begeleider, waarna het concept met de begeleider wordt besproken.
 - 12 mei, 12.00 uur, presentatie(s) bachelorscripties o.l.v. Tineke Boele-Noort en Arjan van den Os.
 - *Mei/juni*
Inleveren van de definitieve versie van de bachelorproef ter beoordeling in de vergadering van het coho. De definitieve versie dient zeven werkdagen voorafgaand aan de vergadering van het coho in drievoud geprint ingeleverd te zijn bij het secretariaat. Ook wordt het werkstuk in pdf-formaat ingeleverd via [OnderwijsOnline](#) bij de universiteitssecretaris.
 - Na inlevering van de bachelorproef wordt een meelezer aangewezen, die samen met de begeleider een voorstel doet voor het cijfer (aan de hand van het beoordelingsformulier voor het C-jaar, zie [scriptiereglement](#)), dat vastgesteld wordt in een

- vergadering van het coho.
- Het ingevulde beoordelingsformulier (inclusief cijfer en feedback) ontvangt de student van zijn begeleider.

Exegese Nieuwe Testament 2

<i>Docent</i>	Dr. M.C. Mulder	<i>Vakcode</i>	BaC-ENT2
<i>Toetsvorm</i>	Groepsverslag	<i>Omvang</i>	1,25 EC
<i>Tentamenduur</i>	N.v.t.	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 3
<i>Tentamendata</i>	N.v.t.	<i>Colleges</i>	3 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	Via ELO . Laatste dag tentamenperiode blok 3	<i>Instapeis</i>	Nieuwe Testament 1 en Exegese NT 1

<i>Leerdoelen</i>	<p>De student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verdiept zijn vaardigheden in de uitleg van het Nieuwe Testament; - bouwt hierin voort op de eerder verworven exegetische kennis; - krijgt tijdens de hoorcolleges verder inzicht in het exegetische proces; - oefent in groepswork in het zelfstandig exegetiseren van een opgegeven perikoop; - weet daarin op een vruchtbare manier met anderen samen te werken; - kan het verworven inzicht in de perikoop adequaat en relevant presenteren. <p>De keuze van de perikopen is zodanig gevarieerd dat in het geheel van het curriculum de diverse nieuwtestamentische boeken en hoofdgenres aan de orde komen.</p>
<i>Eindtermen</i>	1 t/m 5, 13, 17
<i>Leerlijnen</i>	Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, samenwerken, psychosociale attitude
<i>Studielast</i>	<p>Hoorcolleges 9 uur</p> <p>Werkcolleges 4,5 uur</p> <p>Collegevoorbereiding, inclusief bijdrage aan een groepsworkstuk 21,5 uur</p>
<i>Aanbevolen literatuur</i>	Zie bij Exegese Nieuwe Testament 1 .
<i>Bijzonderheden</i>	De hoor- en werkcolleges Exegese NT 1 en Exegese NT 2 worden gecombineerd.

Homiletiek 1

<i>Docent</i>	Prof. dr. M.J. Kater	<i>Vakcode</i>	BaC-Hom1
<i>Toetsvorm</i>	Oprachten, schriftelijk tentamen en een preekvoorstel	<i>Omvang</i>	5 EC (2,5 EC in blok 3 en 2,5 EC in blok 4)
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 2, 3 en 4
<i>Tentamendata</i>	<p>Herkansing 2018/2019 5 november</p> <p>7 juli, herkansing 18 augustus</p> <p>6 juli uiterste inleverdatum opdrachten portfolio</p> <p>15 augustus: uiterste inleverdatum C-jaarspreek</p>	<i>Colleges</i>	3 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	Via ELO . Diverse datums tussen februari en juli, zie ELO	<i>Instapeis</i>	N.v.t.

<i>Leerdoelen</i>	<p>De student leert verschillende aspecten van de <i>communicatie</i> van het Woord. Het gaat daarbij om het 'maakbare' van een toespraak c.q. preek, en het <i>eigene</i> van de prediking. De student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kent de belangrijkste Bijbelse noties inzake de communicatie van het Woord, in het bijzonder de prediking (kernwoorden, inhoud en doel); - kent de belangrijkste elementen uit de communicatieleer die van belang zijn voor de vertolking van het christelijk geloof; - kan uitleggen wat het betekent dat de prediking plaatsvindt in een eredienst, en de relatie tussen prediking en liturgie benoemen;
-------------------	---

- kan de kernpunten van de principiële en praktische homiletiek beschrijven;
- kan de onderlinge verschillen tussen 'scholen' adequaat weergeven, waarderen en demonstreren;
- kan de eisen beschrijven waaraan een inleiding van een preek en andere vormen van communicatie van het Evangelie dienen te voldoen volgens de retorica;
- kan gebruikmaken van verschillende soorten bronnen om inleidingen te componeren;
- kent de voor- en nadelen van de verschillende structuren voor een preek en kan deze toepassen;
- verkrijgt inzicht in het preekvoorbereidingsproces (van tekst naar preek).

Eindtermen

5, 6, 8, 13, 14, 22, 24

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, psychosociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast

Hoorcolleges 18 uur (9 uur blok 3; 9 uur blok 4)
 Werkcolleges 10 uur (bijwonen en verwerking preekcolleges Barnabaskerk)
 Collegevoorbereiding d.m.v. opdrachten en preekanalyse 20 uur
 Preekvoorstel 24 uur
 Literatuurstudie 68 uur

Deze studielast zal evenwichtig verdeeld worden over de beide blokken, doordat de hieronder vermelde homiletiek in het derde blok al zal worden doorgenomen aan de hand van opdrachten.

Toetseisen

- Immink, F.G., *Het heilige gebeurt. Praktijk, theologie en traditie van de protestantse kerkdienst* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2011), 16-59, 219-293. [117 p. cat. 3 → 12 uur]
- Kremer, W., *Priesterlijke prediking* (Amsterdam: Ton Bolland, 1976) (in hoofdlijnen). [126 p. cat. 3 → 12 uur]
- Leede, Bert & Ciska Stark, *Ontvouwen, Protestantse prediking in de praktijk* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2017). [304 p. cat. 3 → 40 uur]
- Velema, W.H., 'De plaats van de hoorder in de prediking', *Theologia Reformata* 37/I, II (1994). [27 p. cat. 2 → 4 uur]
<https://www.digibron.nl/search/results?q=velema+plaats+hoorder>
- Collegestof.

Aanbevolen literatuur

- Klippert, W., *Van tekst tot preek. Handboek voor de prediking* (Heerenveen: Groen, 1997).
- Lloyd-Jones, D.M., *Preaching and Preachers* (Grand Rapids: Zondervan, 1971) (ook in Nederlandse vertalingen verkrijgbaar).
- Murray, David, *How Sermons Work* (Carlisle: EP Books, 2011).
- Olyott, Stuart, *Preaching Pure and Simple* (Bryntirion: Bryntirion Press, 2005).
- Ruijter, Kees de, *Horen naar de stem van God. Theologie en methode van de preek* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2013).
- Stott, J.R.W., *I believe in Preaching* (London: Hodder & Stoughton, 1982).
- Trimp, C., *De preek. Een praktisch verhaal over het maken en houden van preken* (Kampen: Kok, 1986³).

Bijzonderheden

Een deel van de opdrachten bestaat uit het bijwonen van preekcolleges in de Barnabaskerk voor het D- en E-jaar.
 Het preekvoorstel wordt beoordeeld als goed, voldoende of onvoldoende. Bij een onvoldoende dient een nieuw preekvoorstel te worden ingeleverd.
 Het cijfer voor Homiletiek 1 wordt bepaald door een gewogen gemiddelde van het schriftelijke tentamen (telt 75%) en de opdracht preekanalyse (telt 25%). Om het vak af te kunnen sluiten dient voor het schriftelijke tentamen minimaal een 5.5 gehaald te worden; het gewogen gemiddelde dient ook minimaal een 5.5 zijn.

Integratiecolleges en themadagen

<i>Docent</i>	Hoogleraren en (gast)docenten	<i>Vakcode</i>	Ba-IT
<i>Tentamenvorm</i>	Testimonium	<i>Omvang</i>	2,5 EC aan einde C-jaar
<i>Tentamenduur</i>	N.v.t.	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 3 resp. 4
<i>Tentamendata</i>	N.v.t.	<i>Colleges</i>	2+ 3 (college)dagen
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	N.v.t.	<i>Data</i>	3 en 4 februari (integratiecolleges) 15 t/m 17 april (themadagen)

Leerdoelen Verwerving en verdieping van inzicht in een specifiek theologisch thema, met het oog op de samenhang van de theologische disciplines. Verwerven van vaardigheid in het beoordelen van een theologische vraagstelling en zijn overtuiging beargumenteren in een wetenschappelijke discussie.

Eindtermen 10, 13, 16, 21, 23

Leerlijnen Discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling

Studielast Hoorcolleges door hoogleraren en (gast)docenten.
Plenaire discussie of bespreking in groepen aan de hand van stellingen of vragen.
Eigen bijdragen door studenten.
Bijbelstudie.
- integratiecolleges 10 uur
- themadagen 18 uur
- collegevoorbereiding 2 uur

Aanbevolen literatuur Zie het programma met literatuurtips dat voorafgaand aan de colleges wordt uitgereikt.

Bijzonderheden

- Integratiecolleges worden gehouden in het gebouw van de TUA. Hoogleraren en docenten belichten het centrale thema vanuit hun eigen vakgebied.
- Themadagen worden doorgaans elders in Nederland of een van de naburige landen gehouden. Gastsprekers worden uitgenodigd een lezing te geven over het centrale thema en ook worden in dat kader excursies georganiseerd. Eens in de 5 à 6 jaar wordt in plaats van de themadagen een reis naar Israël gepland.
- Het bijwonen van de integratiecolleges en themadagen is verplicht.
- Indien de student door omstandigheden niet aanwezig kan zijn, dient hij zelf te zorgen voor vervanging met een omvang van 1 EC (28 uur). Als vervanging kan gedacht worden aan bezoek aan een (theologisch of verwant onderwerp) symposium, een keuzevak e.d. Goedkeuring van de vervangende stof dient gevraagd te worden aan de examencommissie met overlegging van een bewijs. Dat kan in het geval het een symposium o.i.d. betreft door middel van een verslag, voor een keuzevak volstaat een kopie van het tentamenbriefje. Er kan geen financiële bijdrage gevraagd worden aan de TUA in de kosten van een symposium e.d. als dit bezocht wordt ter vervanging van themadagen of integratiecolleges. Integratiecolleges en/of themadagen kunnen in totaal maximaal 3x gedurende de bachelor op deze wijze vervangen worden.

Judaïca/Kerk en Israël

<i>Docent</i>	Dr. M.C. Mulder	<i>Vakcode</i>	BaC-J
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijk tentamen	<i>Omvang</i>	2,5 EC
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 3
<i>Tentamendata</i>	Herkansing 2018/2019 18 oktober 2 april, herkansing 9 juli	<i>Colleges</i>	4 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	N.v.t.	<i>Instapeis</i>	Colleges Hebreeuws 1 t/m 5 gevolgd

Leerdoelen De student maakt kennis met het Jodendom, m.n. het rabbijnse Jodendom. Hij kan de hoofdlijn van de geschiedenis van de Tweede Tempelperiode weergeven, evenals van de belangrijkste literatuur uit die periode.
De student krijgt basale kennis van het hedendaagse Jodendom. Hij bezint zich op

de relatie van Israël en de kerk, kan zich hierover het begin van een Bijbels gefundeerd oordeel vormen en weet dit te verbinden met de praktijk van de evangelieverkondiging onder Israël vandaag.

<i>Eindtermen</i>	1, 3, 5, 6, 9 t/m 11, 15, 18, 23, 24
<i>Leerlijnen</i>	Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling, psychosociale attitude
<i>Studielast</i>	Hoorcolleges 9 uur (met name inleiding in rabbijnse literatuur, hermeneutische regels, liturgie en bezinning op de verhouding kerk en Israël) Zelfstudie 61 uur (literatuurtentamen)
<i>Toetseisen</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Hertog, G.C. den, <i>Gedeelde hoop. Israël en de kerk op de weg der verwachting</i> (Enschede: Willem de Zwijgerstichting, 2003). [45 p. cat. 2/3 → 8 uur] (https://www.digibron.nl/search/results?q=hertog++gedeelde+hoop) ◦ Mulder, M.C., 'Israël, een mysterie... Over de verhouding van Joden en heidenen in de gemeente van God' in: Armin Baum & Rob van Houwelingen (eds.), <i>Theologie van het Nieuwe Testament in twintig thema's</i> (Utrecht: KokBoekencentrum, 2019), 95-109. [15 p. cat. 2 → 3 uur] ◦ VanderKam, J.C., <i>An Introduction to Early Judaism</i> (Grand Rapids: Eerdmans, 2001). [216 p. cat. 1/2 → 50 uur] ◦ Collegestof.
<i>Aanbevolen literatuur</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Brink, G. van den & C. van der Kooi, <i>Christelijke dogmatiek. Een inleiding</i> (Zoetermeer: Boekencentrum, 2012), hfdst. 9. - Cohn-Sherbok, D., <i>Judaism. History, Belief and Practice</i> (London: Routledge, 2003). - Evers, L., & J. Stodel, <i>Jodendom in de praktijk. Een heldere inleiding</i> (Amsterdam: Boekerij, 2011). - Evers, R., <i>Talmoedisch Denken. De methodologie van de Talmoed en de dertien interpretatieregels van Rabbi Jisjmaël</i> (Amsterdam: Amphora, 1999). - Goldberg, D.J. & J.D. Rayner, <i>The Jewish People</i> (London: Penguin, 1989). - Nelis, J.T., 'Joodse literatuur uit de periode tussen Oude en Nieuwe Testament', in: A.S. van der Woude (ed.), <i>Bijbels Handboek, 2B: Tussen Oude en Nieuwe Testament</i> (Kampen: Kok, 1983 of later). - Schäfer, P., 'Geschiedenis en godsdienst van het Palestijnse Jodendom vanaf Pompejus tot en met de opstand onder Bar Kochba', in: A.S. van der Woude e.a. (eds.), <i>Bijbels Handboek, 3: Het Nieuwe Testament</i> (Kampen: Kok, 1987 of later). - Schechter, S., <i>Aspects of Rabbinic Theology</i> (New York: Schocken, 1961 en Edinburgh: Peabody, 1998). - Schürer, E. & G. Vermes, <i>The History of the Jewish People in the Age of Jesus Christ (175 B.C.-A.C. 135)</i>, m.n. vol. I (Edinburgh: T&T Clark, 1987, over geschiedenis) en vol. II (Edinburgh: T&T Clark, 1986, over literatuur en stromingen). - Versteeg, J.P., 'Kerk en Israël volgens Romeinen 9-11', <i>Theologia Reformata</i> 34 (1991), 151-169. (https://www.digibron.nl/search/detail/012e36a32c4a1dcd05b5a6df/kerk-en-isra-l-volgens-romeinen/0) - Woude, A.S. van der, 'Geschiedenis en godsdienst van het Palestijnse Jodendom vanaf Alexander de Grote tot aan de komst van de Romeinen', in: A.S. van der Woude e.a. (eds.), <i>Bijbels Handboek, 2B: Tussen Oude en Nieuwe Testament</i> (Kampen: Kok, 1983 of later).

Kerkgeschiedenis 4

<i>Docent</i>	Prof. dr. H.J. Selderhuis	<i>Vakcode</i>	MaD-RRkt-Kg4
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijk tentamen, leesverslag en paper	<i>Omvang</i>	2,5 EC
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 3
<i>Tentamendata</i>	24 maart, herkansing 16 juni	<i>Colleges</i>	2 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	N.v.t.	<i>Instapeis</i>	Kerkgeschiedenis 1 , 2 gehaald en van Kerkgeschiedenis 3 ten minste de colleges gevolgd

<i>Leerdoelen</i>	De student: <ul style="list-style-type: none"> - verwerft kennis van en inzicht in de geschiedenis van kerk en theologie van de zestiende eeuw, geconcentreerd op de gereformeerde traditie; - verkrijgt grondige kennis van de biografie en theologie van Johannes Calvijn; - kan zelfstandig bronteksten uit deze periode analyseren; - is in staat om de relevantie te beoordelen van de eerstgenoemde doelstelling voor de huidige situatie van kerk en theologie; - krijgt oog voor historische patronen en ontwikkelingen en met name voor de betekenis van het begrip 'reformatorisch'; - is in staat de opgedane kennis praktisch te maken voor prediking en pastoraat.
<i>Eindtermen</i>	1 t/m 6, 15 t/m 17
<i>Leerlijnen</i>	Kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, psycho-sociale attitude, onderzoeken, schrijven
<i>Studielast</i>	Colleges 9 uur Zelfstudie 61 uur
<i>Toetseisen</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Lindberg, Carter (ed.), <i>The Reformation Theologians</i> (Oxford: Blackwell Publishers, 2002), hfdst. 10, 11, 14, 15. [45 p. cat. 2 → 9 uur] ◦ Selderhuis, Herman J. (ed.), <i>Calvijn Handboek</i> (Kampen: Kok, 2008), hfdst. A I, B II 1, 2, 4-7, B III 1-4, C I 4, C II 1-3, 8, 9, 12, 13, C III 3, D I 3, 7, 8). [155 p. cat. 2 → 27 uur] ◦ Collegestof. ◦ Leesverslag (1.600-2.000 wrd.) van Herman J. Selderhuis, <i>Calvijn. Een mens dient God</i> (Utrecht: Kok, 2017). [260 leesstof → 13 uur] ◦ Paper 4-6 A4 (2.600-3.200 wrd.) over een tekst van Calvijn met een minimale omvang van 20 pagina's vanuit de Calvini Opera. Tekst wordt in onderling overleg gekozen. [→ 12 uur]

Bachelorproef

<i>Docent</i>	Een van de vakhoogleraren of -docenten	<i>Vakcode</i>	BaC-Ba
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijke opdracht	<i>Omvang</i>	7,5 EC (2,5 EC in blok 3 + 5 EC in blok 4)
<i>Tentamenduur</i>	N.v.t.	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 3 en 4
<i>Tentamendata</i>	N.v.t.	<i>Colleges</i>	Zie Methodologie 2 (blok 2)
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	Via ELO . 4 mei, 16 juni of 19 augustus	<i>Instapeis</i>	N.v.t.

[Zie voor informatie over dit vak pagina 72.](#)

Dogmatiek 4

<i>Docent</i>	Dr. C.C. den Hertog / prof. dr. A. Huijgen	<i>Vakcode</i>	BaC-Do4
<i>Toetsvorm</i>	Schriftelijk tentamen / schriftelijk werkstuk	<i>Omvang</i>	5 EC
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 4
<i>Tentamendata</i>	19 juni, herkansing 21 augustus	<i>Colleges</i>	2 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	Via ELO . Laatste dag tentamenperiode blok 4	<i>Instapeis</i>	Dogmatiek 3

<i>Leerdoelen</i>	De student: <ul style="list-style-type: none"> - kan verschillende opvattingen weergeven over a. rechtvaardiging, b. heiliging, c. de orde van het heil, d. doop, e. Avondmaal; - is in staat deze opvattingen te illustreren aan de hand van voorbeelden uit de geschiedenis en het heden; - kan de relevantie van systematisch-theologische discussies (op de genoemde gebieden) uitleggen en waarderen;
-------------------	---

- kan een beredeneerde keuze maken in het debat over a. de aard van de rechtvaardiging, b. de legitimiteit van de kinderdoop, c. de aard van de sacramenten, d. de vragen rond de orde van het heil;
- kan beredeneerd de christelijke leer (op de bovengenoemde gebieden) toelichten en eventueel bekritisieren vanuit bijbelse gegevens;
- kan complexe theologische teksten op de bovengenoemde gebieden samenvatten, analyseren en beredeneerd beoordelen.
- kan verschillende opvattingen weergeven over a. de kerk, b. Israël, c. eschatologie;
- is in staat deze opvattingen te illustreren aan de hand van voorbeelden uit de geschiedenis en het heden;
- kan de relevantie van systematisch-theologische discussies (op de genoemde gebieden) uitleggen en waarderen;
- kan een beredeneerde keuze maken in het debat over de plaats van Israël in de eschatologie en over de aard van de kerk;
- kan beredeneerd de christelijke leer (op de bovengenoemde gebieden) toelichten en eventueel bekritisieren vanuit bijbelse gegevens;
- kan complexe theologische teksten (op de boven genoemde gebieden) samenvatten, analyseren en beredeneerd beoordelen;
- kan standpunten onderzoeken en zelf een standpunt bepalen.

Eindtermen 5, 6, 10

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Hoorcolleges 9 uur
 Collegevoorbereiding 12 uur
 Zelfstudie voor tentamen 79 uur
 Schriftelijk werkstuk 40 uur

Toetseisen tentamen

- Beilby, James K. & Paul Rhodes Eddy (eds.), *Justification. Five views* (Downers Grove IL: IVP, 2011), 53-83. [31 p. cat. 3 → 5 uur]
- Brink, G. van den & C. van der Kooi, *Christelijke dogmatiek. Een inleiding* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2012), 309-344; 517-678. [196 p. cat. 3 → 27 uur]
- Genderen, J. van & W.H. Velema, *Beknopte gereformeerde dogmatiek* (Kampen: Kok, 1993²), 522-795. [273 p. cat. 2/3 → 46 uur minus 12 uur (voorbereiding colleges) → 32 uur]
- Jüngel, Eberhard, *Das Evangelium von der Rechtfertigung des Gottlosen als Zentrum des christlichen Glaubens*, 6^e ed. (Tübingen: Mohr Siebeck, 2011), 12-74. [62 p. cat. 2 → 12 uur]
- Collegestof. [→ 3 uur]

Toetseisen werkstuk

- Samenstellen paper 3.000-5.000 wrd. [→ 40 uur]. Het paper telt voor 1/3 mee; het tentamen voor 2/3. Richtlijnen voor het paper worden via de ELO verspreid.

Bijzonderheden Dit vak wordt ook gegeven aan het D-jaar. Er zal worden gedifferentieerd op bachelor-/masterniveau.

Exegese Oude Testament 2

Docent	Prof. dr. H.G.L. Peels	Vakcode	BaC-EOT2
Toetsvorm	Groepsverslag, schriftelijke toets	Omvang	1,25 EC
Tentamenduur	N.v.t.	Periode	C-jaar / blok 4
Tentamendata	N.v.t.	Colleges	3 college-uren per week (2 hoor- en 1 werkcollege)
Inleveren opdracht(en)	Via ELO . Laatste dag tentamenperiode blok 4	Instapeis	Inleiding exegese, Hebreeuws 1 t/m 4

Leerdoelen De student:

- maakt nader kennis met het proces van de exegese van het OT;
- heeft inzicht in de principes van de exegese van het OT;
- is in staat om in samenwerking met andere studenten een detailexegese van een perikoop te maken;
- doet in werkgroepen praktische ervaring op met het proces van de exegese en levert hieraan een substantiële bijdrage.

<i>Eindtermen</i>	1 t/m 6, 13, 15 t/m 17
<i>Leerlijnen</i>	Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, psychosociale attitude, discussiëren en argumenteren, samenwerken, praktische vaardigheden
<i>Studielast</i>	Hoorcolleges waarbij men verplicht is de stof zelfstandig voor te bereiden; elke student kan tijdens het college gevraagd worden op onderdelen een bijdrage te leveren 9 uur Werkcolleges 4,5 uur Totale collegevoorbereiding 21,5 uur (inbegrepen: de voorbereiding van de overhoring en het in groepen vervaardigen van een eindwerkstuk (dit werkstuk wordt gezamenlijk en door de docent per groep besproken))
<i>Toetseisen</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Toets over de collegestof. ◦ Inleveren groepsverslag.
<i>Aanbevolen literatuur</i>	Zie bij Exegese Oude Testament 1 .
<i>Bijzonderheden</i>	De hoor- en werkcolleges OT exegese 1 en 2 worden gelijktijdig aangeboden aan het B- en C-jaar. Bij de hoorcolleges exegese OT (B- t/m E-jaar) wordt gestreefd naar een zodanige afwisseling van de collegestof dat een student in de loop der jaren in elk geval een exegese van een historische, een profetische en een poëtische/chokmatische perikoop meemaakt.

Homiletiek 1

<i>Docent</i>	Prof. dr. M.J. Kater	<i>Vakcode</i>	BaC-Hom1
<i>Toetsvorm</i>	Opdrachten, schriftelijk tentamen en een preekvoorstel	<i>Omvang</i>	5 EC (2,5 EC in blok 3 en 2,5 EC in blok 4)
<i>Tentamenduur</i>	2 uur	<i>Periode</i>	C-jaar / blok 2, 3 en 4
<i>Tentamendata</i>	Herkansing 2018/2019 5 november 7 juli, herkansing 18 augustus 6 juli uiterste inleverdatum opdrachten portfolio 15 augustus: uiterste inleverdatum C-jaarspreek	<i>Colleges</i>	3 college-uren per week
<i>Inleveren opdracht(en)</i>	Via ELO . Diverse datums tussen februari en juli, zie ELO	<i>Instapeis</i>	N.v.t.

[Zie voor informatie over dit vak pagina 73.](#)